

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ**

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Контрольна робота
та методичні рекомендації до її виконання
з навчальної дисципліни
"ТЕОРІЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ"
для студентів напряму підготовки 6.030509 "Облік і аудит"
заочної форми навчання**

Харків. Вид. ХНЕУ, 2012

Затверджено на засіданні кафедри економічного аналізу.
Протокол № 1 від 24.08.2011 р.

Укладач Іванієнко В. В.

K65 Контрольна робота та методичні рекомендації до її виконання з навчальної дисципліни "Теорія економічного аналізу" для студентів напряму підготовки 6.030509 "Облік і аудит" заочної форми навчання / укл. В. В. Іванієнко. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 32 с. (Укр. мов.)

Наведено контрольні завдання з даної навчальної дисципліни та методичні рекомендації до їх виконання, що допоможе закріпити теоретичні знання та сформувані практичні навички з економічного аналізу.

Рекомендовано для студентів напряму підготовки 6.030509 "Облік і аудит" заочної форми навчання.

Вступ

Розвиток ринкових відносин підвищує відповідальність і самостійність підприємств у розробці й прийнятті управлінських рішень по забезпеченню їх ефективної роботи. Результати виробничого, комерційного, фінансового й іншого видів діяльності залежать від різноманітних факторів, що перебувають у різному ступені зв'язку між собою й підсумковими показниками.

Їхня дія й взаємодія різні по своїй силі, характеру й часу. Причини або умови, що породжують ці фактори, також різні. Не розкриваючи й не оцінюючи напрям, активність і час їхньої дії, не можна забезпечити ефективність керування. Якісно виконати цю складну роботу можна тільки за допомогою комплексного аналізу господарської діяльності, що відповідає сучасним вимогам розвитку ринкової економіки.

Нова система економічних знань ґрунтується на глибокому аналізі цих процесів. При цьому аналіз як спосіб проникнення у сутність явищ та процесів повинен трансформуватися від системної характеристики економічних явищ і процесів у активний важіль обґрунтування моделей розвитку макро- і мікроекономічних систем, від методу оцінки в елемент активного управління господарськими процесами. Це визначає управлінську спрямованість всіма працівниками апарату управління, органічне включення проведення аналітичних досліджень в усі функції управлінської діяльності на різних ієрархічних рівнях.

Предметом навчальної дисципліни "Теорія економічного аналізу" є господарська діяльність підприємств та їх підрозділів, а також інших формувань, спрямована на досягнення максимальних результатів за умови мінімальних витрат.

Контрольні роботи та методичні рекомендації до їх виконання розраховані на студентів, які навчаються за освітньо-кваліфікаційною програмою підготовки бакалавра.

1. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи економічного аналізу. Фінансово-економічний аналіз

Тема 1. Сутність, предмет, об'єкт і завдання економічного аналізу

Економічний аналіз як функція управління. Місце економічного аналізу в системі наук. Зв'язок економічного аналізу з економікою підприємства, галузевими економіками, бухгалтерським обліком, економічною статистикою, макро- та мікроекономікою, економічною теорією, фінансами та іншими науками.

Розвиток економічного аналізу як науки. Поняття аналізу і синтезу. Значення економічного аналізу в управлінні підприємствами й організаціями як методу обґрунтування управлінських рішень, оцінки економічної ефективності господарювання, виявлення резервів та складання прогнозів розвитку. Сутність, предмет і об'єкт економічного аналізу. Зміст і завдання економічного аналізу на підприємствах та в організаціях. Принципи економічного аналізу: науковість, об'єктивність, оперативність, ефективність, системність і комплексність, масовість. Основні категорії економічного аналізу. Використання економічних законів, закономірностей, пропорцій функціонування виробничих систем і категорій в економічному аналізі. Термінологічні поняття економічного аналізу: резерви, фактори, методи, прийоми. Поняття резервів та їх класифікація.

Форми реалізації аналітичної роботи на підприємстві. Технологія аналітичного процесу. Елементи аналітичного процесу: етап, процедура, операція. Регламентація аналітичного процесу і можливості його автоматизації.

Класифікація аналітичних моделей, особливості методики їхнього створення й використання в аналізі. Детерміновані і стохастичні факторні моделі. Види детермінованих факторних моделей: адитивні, мультиплікативні, кратні, комбіновані. Особливості динамічної форми мультиплікативних моделей.

Тема 2. Метод і методичні прийоми економічного аналізу

Визначення методу економічного аналізу і його особливостей. Поняття про методологію та методику наукового пізнання.

Особливості методу економічного аналізу. Індукція й дедукція в економічному аналізі. Моделювання економічних явищ і процесів у аналітичних дослідженнях. Класифікація факторів, що впливають на економічні показники. Система показників, що використовуються в аналізі. Класифікація показників за окремими класифікаційними ознаками. Формування аналітичних показників. Одиниці виміру показників.

Традиційні та економіко-математичні методи і прийоми економічного аналізу. Класифікація методів факторного аналізу: метод цепних підстановок (елімінування), логарифмічний метод, модульний метод, паралельний метод, диференціальний метод, балансовий метод, інтегральний метод. Прийоми елімінування.

Приєм порівняння, його застосування в економічному аналізі. Види порівняння. Середні та відносні величини, їх види. Використання балансових ув'язок для визначення величини невідомих показників і факторів. Приєм групування. Види групувань: топологічні, структурні, факторні. Графічні методи та сфера їх застосування.

Використання економіко-математичних методів в економічному аналізі. Їх класифікація. Особливості та сфера їх використання в економічному аналізі.

Тема 3. Види економічного аналізу і його інформаційне забезпечення

Види, форми й напрями аналізу. Роль фінансово-економічного, техніко-економічного й функціонально-вартісного аналізу в керуванні виробництвом. Класифікація видів економічного аналізу: залежно від інформації, що використовується в аналізі; по суб'єктам аналізу; по досліджуваним об'єктам аналізу; від мети аналізу; по аспектам аналізу; по характеру прийнятих на основі аналізу рішень (оперативний, перспективний, ретроспективний), по досліджуваним питанням; тимчасові форми аналізу, просторові форми аналізу; за методами аналізу; по періодичності аналізу; по галузевій ознаці; по аспектах дослідження (інвестиційний, оперативний, фінансово-економічний, техніко-економічний, функ-

ціонально-вартісний, маржинальний, стратегічний, маркетинговий; соціально-економічний, економіко-екологічний, аудиторський, економіко-правовий, комплексний економічний аналіз).

Джерела інформації звітнього характеру (бухгалтерська, статистична, податкова). Позаоблікові джерела інформації. Нормативні документи й дані планів. Вимоги, пропоновані до інформації, прийнятої до аналізу. Приведення показників у порівняний вид. Принципи складання аналітичних таблиць. Методи перевірки вірогідності інформації, прийнятої до аналізу.

Форми реалізації аналітичної роботи на підприємстві. Технологія аналітичного процесу. Елементи аналітичного процесу: етап, процедура, операція. Регламентація аналітичного процесу й можливості його автоматизації. Етапи економічного аналізу. Складання програми економічного аналізу. Функції й обов'язку виконавця економічного аналізу. Контроль виконання управлінських рішень за результатами аналізу. Забезпечення аналітичною інформацією у системі менеджменту підприємства.

Тема 4. Аналіз фінансового стану підприємства

Ціль, завдання й джерела інформації аналізу фінансового стану підприємства. Ознаки фінансової стійкості підприємства. Взаємозв'язок фінансового стану підприємства і результатів його виробничої і збутової діяльності. Фінансова звітність як основне джерело інформації для оцінки фінансового стану підприємства. Зміст і аналітичні значення окремих статей балансу. Аналітичне угруповання статей.

Експрес-аналіз фінансового стану суб'єкту господарювання. Фактори, що впливають на фінансовий стан підприємства.

Поняття фінансової стійкості підприємства. Типи фінансової стійкості. Класифікація активів залежно від ступеня ліквідності і пасивів залежно від терміновості їхньої оплати.

Загальні і проміжні показники ліквідності і платоспроможності, показники короткострокової і довгострокової ліквідності: методи розрахунку, оцінка їхньої відповідності оптимальним значенням. Поняття ділової активності. Загальна оцінка ділової активності підприємства за якісними критеріями і кількісними показниками.

Тема 5. Аналіз прибутку і рентабельності підприємства

Завдання й джерела інформації аналізу прибутку й рентабельності. Аналіз доходів і витрат підприємства. Види прибутку. Факторний аналіз валового прибутку від реалізації товарної продукції. Аналіз розподілу чистого прибутку підприємства.

Значення і основні завдання аналізу рентабельності продукції. Джерела інформації для аналізу рентабельності.

Рентабельність окремих виробів, валова рентабельність продажу продукції (товарів, робіт, послуг), рентабельність операційної діяльності, чиста рентабельність продажу продукції (товарів, робіт, послуг), рентабельності підприємства, рентабельність активів, рентабельність капіталу. Оцінка впливу факторів на показники рентабельності.

Змістовний модуль 2. Теоретичні основи управлінського аналізу

Тема 6. Аналіз виробництва та реалізації продукції (робіт, послуг)

Ціль, завдання та джерела інформації аналізу виробництва та реалізації продукції (робіт, послуг). Система об'ємних показників виробництва та реалізації продукції (робіт, послуг) та їх взаємозв'язок. Динаміка об'ємних показників виробництва та реалізації продукції (робіт, послуг). Аналіз формування та виконання виробничої програми.

Аналіз балансу товарної продукції. Факторний аналіз реалізації продукції. Оцінка резервів реалізації. Аналіз виконання договірних зобов'язань з постачання: обсяг, терміни, асортимент, якість. Взаємозв'язок показників випуску, відвантаження й реалізації продукції.

Аналіз асортименту та структури випущеної продукції (середній, найменший процент, питома вага невиконаної номенклатури).

Аналіз показників ритмічності виробництва. Оцінка втрат у випуску продукції за рахунок порушення в ритмічності. Аналіз комплектності.

Аналіз технічного рівня і якості продукції. Оцінка виконання плану за сортами. Вплив браку у виробництві на випуск продукції. Аналіз рекламаций.

Аналіз резервів випуску продукції з використанням факторних моделей.

Тема 7. Аналіз використання трудових ресурсів і витрат на оплату праці

Значення, завдання та джерела інформації аналізу трудових ресурсів. Основні напрями аналізу. Аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами, їх рух та структура. Абсолютне й відносне відхилення в чисельності персоналу. Аналіз відповідності середнього розряду виконуваних робіт середньої розрядності робітників.

Аналіз балансу робочого часу. Факторний аналіз фонду робочого часу. Розрахунок витрат у випуску продукції у зв'язку з допущеними втратами робочого часу. Аналіз фонду робочого часу за даними разових обстежень (хронометражу).

Аналіз продуктивності праці та трудомісткості. Факторний аналіз продуктивності праці.

Аналіз фонду заробітної плати. Структура фонду заробітної плати та її аналіз. Непродуктивні виплати по фонду заробітної плати. Абсолютне й відносне відхилення фонду заробітної плати. Факторний аналіз фонду заробітної плати.

Аналіз співвідношення темпів росту продуктивності праці й середньої заробітної плати. Оцінка впливу такого співвідношення на собівартість продукції.

Тема 8. Аналіз довгострокових активів підприємства

Ціль, значення, завдання та джерела інформації для аналізу довгострокових активів. Аналіз забезпеченості довгостроковими активами. Загальна оцінка стану довгострокових активів, їх зношеності, складу і структури та вікового складу. Аналіз впливу на обсяг виробництва невстановленого устаткування. Аналіз відновлення й вибуття основних засобів. Аналіз виробничих потужностей. Баланс виробничої потужності підприємства.

Аналіз використання фонду робочого часу устаткування. Баланс робочого часу устаткування. Аналіз змінності роботи устаткування. Розрахунок впливу на випуск продукції використання устаткування за часом і потужністю.

Аналіз фондівіддачі як основного показника ефективності використання основних фондів. Факторний аналіз фондівіддачі. Вплив на

фондовіддачу фондоозброєності та продуктивності праці. Аналіз впливу на фондовіддачу співвідношення активної і пасивної частини основних виробничих фондів, екстенсивного й інтенсивного використання устаткування, структури й асортименту продукції, що випускається. Аналіз резервів випуску продукції за рахунок більш ефективного використання основних засобів.

Тема 9. Аналіз матеріальних ресурсів та ефективності їх використання

Ціль, значення, завдання та джерела інформації аналізу матеріальних ресурсів. Аналіз забезпеченості матеріальними ресурсами. Аналіз матеріально-технічного забезпечення. Структура і динаміка матеріальних витрат у виробництві.

Аналіз матеріаломісткості як основного показника ефективності використання матеріальних ресурсів. Факторний аналіз матеріаломісткості виробництва. Коефіцієнт використання матеріалів. Аналіз нормативної бази витрат матеріальних ресурсів. Вплив відходів на випуск продукції.

Аналіз резервів випуску продукції за рахунок більш ефективного використання матеріалів.

Тема 10. Аналіз витрат на виробництво і собівартості продукції

Ціль, значення, завдання та джерела інформації аналізу витрат на виробництво і собівартості продукції. Аналіз затрат на виробництво за елементами витрат та статтями калькуляції.

Аналіз витрат на 1 грн товарної продукції. Оцінка резервів зниження витрат за результатами факторного аналізу витрат на 1 грн товарної продукції.

Аналіз впливу матеріальних витрат на собівартість продукції. Аналіз транспортно-заготівельних витрат. Аналіз впливу трудових витрат на собівартість продукції. Аналіз впливу загальновиробничих витрат на собівартість продукції. Аналіз впливу витрат на утримання й експлуатацію обладнання на собівартість продукції. Аналіз впливу загальногосподарських витрат (адміністративні витрати та витрати на збут) на собівартість продукції.

2. Зміст контрольних робіт

Контрольна робота містить два теоретичних, одне практичне завдання і перелік літературних джерел. Номер варіанта відповідає порядковому номеру студента у журналі академічної групи.

Вимоги до виконання контрольних робіт:

загальний обсяг контрольної роботи не повинен перевищувати 12 – 16 аркушів формату А4 рукописного тексту або 10 – 12 сторінок машин-описного тексту без списку літературних джерел (14 шрифт, полуторний інтервал, шрифт – Times New Roman. Усі поля для машинописного та рукописного тексту по 20 мм).

Рекомендації до виконання теоретичних завдань контрольної роботи:

ціль вивчення окремих теоретичних питань – закріплення теоретичних знань з навчальної дисципліни "Теорія економічного аналізу"; поглиблене вивчення й розробка окремих теоретичних проблем аналізу; систематизація, узагальнення й підготовка на цій основі пропозицій до управлінських рішень у системах керування в області фінансового керування й підвищення вірогідності звітності. Теоретичні питання викладаються студентом з використанням отриманих знань при вивченні аудита діяльності підприємства, бухгалтерського обліку, економічного аналізу, оподаткування й інших навчальних дисциплін. Теоретичні питання повинні містити критичну оцінку літературних джерел, практичні й теоретичні аспекти аудита на підприємствах і в установах, законодавче й нормативне забезпечення аудита. Студент обов'язково повинен ретельно розібратися в термінології аудита і його категорійному апарату.

Відповіді на запитання повинні бути повними й обґрунтованими. У висновках необхідно відобразити самостійні узагальнення й пропозиції, які послідовно відображають результат аналізу й вивчення літературних джерел з кожної проблеми.

Підбір і вивчення літературних джерел потрібно починати з підручників, навчальних посібників, конспектів лекцій, а продовжити вивченням монографій, наукових статей (журнали "Бухгалтерський облік", "Бухгалтерський облік і аудит", "Податки й бухгалтерський облік", "Баланс", "Бухгалтерія", "Дебет-Кредит"), статистичних збірників, законодавчої й нормативної бази, Положень (стандартів) аудита. Структуру, характер і обсяг матеріалу з кожного питання студент визначає самостійно.

Матеріал з кожного питання повинен містити текстову частину й відповідні графіки, схеми, таблиці, формули, статистичні й фактичні матеріали. У тексті матеріалу, що викладається, повинні бути посилання на використані джерела (статистику, класифікації, точки зору авторів робіт і т. д.).

Список використаної літератури містить лише ті джерела, які були безпосередньо використані при написанні роботи. При складанні списку літератури потрібно дотримуватися такої послідовності:

1. Закони України.
2. Укази Президента України.
3. Постанови Верховної Ради України.
4. Постанови, Декрети, рішення Кабінету Міністрів України.
5. Інструктивні матеріали міністерств і відомств.
6. Монографії, наукові праці, статті, навчальна література (у алфавітному порядку за прізвищем автора).

У переліку літературних джерел законодавчі й нормативні матеріали розташовуються в хронологічному порядку.

Вимоги до оформлення роботи:

при виконанні роботи повинні бути посилання на літературні джерела, наведений цифровий матеріал, таблиці, рисунки. При посиланні на літературні джерела в квадратних дужках вказують порядковий номер за списком використаної літератури, наприклад [5].

Рисунки розміщують відразу після посилання на них у тексті і нумерують послідовно в межах питання, яке розглядається.

Таблиці також розміщують відразу після посилання на них у тексті. Вони повинні бути простими і зрозумілими.

При використанні в контрольній роботі формул обов'язково вказуються значення символів.

Критерії оцінки контрольних робіт:

контрольна робота зараховується, якщо вона виконана в повному обсязі. При виконанні завдань можуть бути припущені окремі неточності, але вони не повинні носити принциповий характер. Якщо при виконанні завдань студент припускає досить велику кількість грубих помилок, стикається зі значними труднощами при аналізі економічних явищ та процесів, виявляє нездатність до викладення думки на елементарному рівні, не виконує практичного завдання, контрольна робота не зараховується і повертається студенту для подальшого виправлення помилок.

3. Варіанти контрольних робіт

Варіант № 1

1. Предмет, об'єкт і завдання економічного аналізу.
2. Методика факторного аналізу продуктивності праці.
3. Задача.

На підставі планових та звітних даних комбінату будівельних матеріалів за звітний рік дати характеристику виконання плану з асортименту та структури продукції, що випускається.

Вихідні дані

Найменування виробів	План випуску	Фактичний випуск	Оптова ціна за одиницю (грн)
1. Цегла червона, тис. шт.	416	398	170
2. Черепиця, тис. шт.	72	76	520
3. Вапно палене, т	114	187	92
4. Гіпсоблоки, шт.	50	50	16

Варіант № 2

1. Характеристика традиційних прийомів економічного аналізу.
2. Матеріаломісткість продукції та напрями аналізу використання матеріальних ресурсів.
3. Задача.

На підставі балансу товарної продукції визначити питому вагу випуску товарної продукції звітного періоду в обсягу реалізації і зробити висновок щодо структури реалізації.

Вихідні дані (тис. грн)

Показники	План	Звіт
1. Реалізація продукції	3 000	3 100
2. Приріст залишків нереалізованої товарної продукції	- 40	+ 10

Варіант № 3

1. Класифікація видів економічного аналізу.
2. Аналіз фондівіддачі, фондоємності, фондоозброєності.
3. Задача.

Методом ланцюгових підстав визначити вплив на обсяг виробництва (ТП) таких факторів, як середньорічна кількість робітників (Ч), середня кількість днів, опрацьованих одним робітником в році (Д), середня тривалість робочого дня (Т), середньочасовий виробіток одного робітника (В).

Вихідні дані

Показники	План	Факт
1. Обсяг виробництва, тис. грн.	12 300	12 900
2. Середньорічна кількість робітників, осіб	40	43
3. Середня кількість днів, опрацьованих одним робітником в році, дні	253	249
4. Середня тривалість робочого дня, годин	7,45	7,39
5. Середньочасовий виробіток одного робітника, тис. грн	?	?

Варіант № 4

1. Аналіз асортименту виробленої продукції.
2. Аналіз структури і руху робочої сили.
3. Задача.

Визначити коефіцієнт ритмічності випуску та втрат випуску продукції за даними, які наведені у таблиці.

Вихідні дані

Декада	Випуск продукції, тис. грн	
	За графіком	Фактично
I	30,0	18,0
II	35,0	22,0
III	35,0	100,0
Обсяг товарної продукції	100,0	100,0

Варіант № 5

1. Прийом ланцюгових підстав.
2. Аналіз факторів зміни прибутку від реалізації.
3. Задача.

На підставі даних про кількість та вік устаткування, що встановлено в механічному цеху заводу, визначити тенденцію динаміки вікового складу устаткування у цеху.

Вихідні дані

Показники	Попередній рік	Звітний рік
Кількість встановленого устаткування	211	217
у тому числі металорізальні верстати	205	208
з них функціонують:		
до 5 років	58	59
від 5 до 10 років	82	80
від 10 до 20 років	43	45
понад 20 років	22	24

Варіант № 6

1. Аналіз структури продукції, що виробляється підприємством.
2. Аналіз фінансової стійкості підприємства.
3. Задача.

Розрахувати коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт автономії, коефіцієнт покриття. Зробити висновки.

Вихідні дані (тис. грн)

Актив	На початок року	На кінець року.	Пасив	На початок року	На кінець року
1. Грошові кошти (ГК)	367	275	1. Короткострокові зобов'язання (КЗ)	1 293	1 355
2. Оборотні активи (ОА)	1 000	1 100	2. Власний капітал (ВК)	1 474	1 174
3. Підсумок балансу (ПБ)	2 767	2 529	3. Підсумок балансу (ПБ)	2 767	2 529

Варіант №7

1. Аналіз ділової активності.
2. Інтегральний метод факторного аналізу.
3. Задача.

Визначити вплив співвідношення темпів росту продуктивності праці і заробітної плати на собівартість продукції за такими даними:

Вихідні дані

Показники	План	Звіт
1. Середня заробітна плата одного працюючого, грн	1 050	1 070
2. Вироблення продукції на одного працюючого, грн	2 500	2 575
3. Питома вага заробітної плати в собівартості продукції, %	–	20

Варіант № 8

1. Аналіз формування та використання оборотних коштів.
2. Аналіз використання фонду робочого часу.
3. Задача.

Визначити відносне відхилення загальновиробничих витрат за такими даними:

Вихідні дані

Показники	План	Звіт
1. Товарна продукція, тис. грн	1 050	1 155
2. Загальновиробничі витрати, тис. грн	100	102
3. Умовно-змінні загальновиробничі витрати, %	–	50

Варіант № 9

1. Аналіз калькуляцій найважливіших видів продукції, що випускається.
2. Аналіз ритмічності виробництва продукції.
3. Задача.

Встановити суму вивільнених (залучених) оборотних коштів за рахунок зміни їх оборотності.

Вихідні дані

Показники	Попередній рік	Звітний рік
1. Тривалість одного обороту, дні	324	351
2. Доход (виручка) від реалізації продукції (робіт, послуг), тис. грн	4 234	4 718

Варіант № 10

1. Аналіз комплектності продукції, що випускається підприємством.
2. Методика факторного аналізу фондіввіддачі.
3. Задача.

Визначити вплив обсягу реалізації на валовий прибуток за такими даними, тис. грн:

Вихідні дані

Показники	План	План перерахований на фактичну реалізацію	Фактично
1. Собівартість реалізованої продукції	1 200	1 210	1 220
2. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	2 000	2 010	2 040

Варіант № 11

1. Система економічної інформації. Її характеристика.
2. Аналіз структури та динаміки робочої сили.
3. Задача.

На підставі планових та звітних даних комбінату будівельних матеріалів за звітний рік дати характеристику виконання плану з асортименту та структури продукції, що випускається.

Вихідні дані

Найменування виробів	План випуску	Фактичний випуск	Оптова ціна за одиницю (грн)
1. Цегла червона, тис. шт.	416	398	170
2. Черепиця, тис. шт.	72	76	520
3. Вапно палене, т	114	187	92
4. Гіпсоблоки, шт.	50	50	16

Варіант № 12

1. Аналіз комплектності продукції, що випускається підприємством.
2. Аналіз структури і динаміки основних виробничих фондів.
3. Задача.

На підставі балансу товарної продукції визначите частку впливу факторів на зміну обсягу реалізації.

Вихідні дані (тис. грн)

Показники	План	Звіт
1. Товарна продукція	3 000	3 100
2. Залишки нереалізованої товарної продукції на початок періоду	40	10
3. Залишки нереалізованої продукції на кінець періоду	20	60

Варіант № 13

1. Принципи економічного аналізу.
2. Приведення показників у порівнянний вид.
3. Задача.

Зіставте відсоток росту питомої собівартості, собівартості виробу та його оптової ціни і зробіть висновок щодо ефективності виробу (моделі).

Вихідні дані

Показники	Стара модель	Нова модель
1. Собівартість, грн	3 000	3 500
2. Термін дії, роки	10	12
3. Оптова ціна, грн	3 450	4 140

Варіант №14

1. Аналіз витрат на оплату праці.
2. Аналіз витрат на 1 гривню товарної продукції.
3. Задача.

Визначити коефіцієнт ритмічності випуску та витрат випуску продукції за даними, які наведені у таблиці:

Вихідні дані

Декада	Випуск продукції, тис. грн	
	За графіком	Фактично
I	30,0	18,0
II	35,0	22,0
III	35,0	100,0
Обсяг товарної продукції	100,0	100,0

Варіант № 15

1. Аналіз забезпеченості підприємства основними фондами, їх структури та динаміки.
2. Аналіз трудомісткості продукції.
3. Задача.

На підставі даних про кількість та вік устаткування, що встановлено в механічному цеху заводу, визначити тенденцію динаміки вікового складу устаткування у цеху.

Вихідні дані

Показники	Попередній рік	Звітний рік
1	2	3
Кількість встановленого устаткування	211	217
у тому числі металорізальні верстати	205	208
з них функціонують:		
до 5 років	58	59
від 5 до 10 років	82	80
від 10 до 20 років	43	45
понад 20 років	22	24

Варіант № 16

1. Аналіз випуску продукції.
2. Аналіз затрат на оплату праці у собівартості продукції.
3. Задача.

Визначити зростання собівартості за рахунок понадпланових зворотних відходів за такими даними (тис. грн):

Вихідні дані

Показники	План	Звіт
1. Зворотні відходи	10	15
2. Вартість відходів за ціною сировини	–	60

Варіант № 17

1. Аналіз якості продукції та її конкурентоспроможності в умовах ринкових відносин.
2. Основні напрями аналізу матеріальних витрат.
3. Задача.

Визначити вплив співвідношення темпів росту продуктивності праці і заробітної плати на собівартість продукції за такими даними:

Вихідні дані

Показники	План	Звіт
1. Середня заробітна плата одного працюючого, грн	1 050	1 070
2. Вироблення продукції на одного працюючого, грн	2 500	2 575
3. Питома вага заробітної плати в собівартості продукції, %	–	20

Варіант № 18

1. Роль економічного аналізу в умовах переходу до ринкових відносин.

2. Аналіз обігових коштів підприємства.

3. Задача.

Визначити відносне відхилення загальновиробничих витрат за такими даними:

Вихідні дані

Показники	План	Звіт
1. Товарна продукція, тис. грн	1 050	1 155
2. Загальновиробничі витрати, тис. грн	100	102
3. Умовно-перемінні загальновиробничі витрати, %	–	50

Варіант № 19

1. Завдання економічного аналізу в умовах переходу підприємств до ринкових відносин.

2. Факторний аналіз продуктивності праці.

3. Задача.

Встановити суму вивільнених (залучених) оборотних коштів за рахунок зміни їх оборотності.

Вихідні дані

Показники	Попередній рік	Звітний рік
1. Тривалість одного обороту, дні	324	351
2. Дохід (виручка) від реалізації продукції (робіт, послуг), тис. грн	4 234	4 718

Варіант № 20

1. Аналіз реалізації продукції.
2. Ознаки фінансової стійкості підприємства.
3. Задача.

Визначити вплив обсягу реалізації на валовий прибуток за такими даними, (тис. грн).

Вихідні дані

Показники	План	План перерахований на фактичну реалізацію	Фактично
1. Собівартість реалізованої продукції	1 200	1 210	1 220
2. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	2 000	2 010	2 040

Варіант № 21

1. Аналіз показників рентабельності.
2. Аналіз зворотних відходів та їх вплив на випуск та собівартість продукції.
3. Задача.

На підставі планових та звітних даних комбінату будівельних матеріалів за звітний рік дати характеристику виконання плану з асортименту та структури продукції, що випускається.

Вихідні дані

Найменування виробів	План випуску	Фактичний випуск	Оптова ціна за одиницю (грн)
1. Цегла червона, тис. шт.	416	398	170
2. Черепиця, тис. шт.	72	76	520
3. Вапно палене, т	114	187	92
4. Гіпсоблоки, шт.	50	50	16

Варіант № 22

1. Методи і прийоми, які застосовуються в економічному аналізі.
2. Аналіз використання фонду робочого часу обладнання.
3. Задача.

Визначити питому вагу випуску товарної продукції звітного періоду в обсягу реалізації і зробити висновок щодо структури реалізації. Вихідні дані, (тис. грн).

Вихідні дані

Показники	План	Звіт
1. Реалізація продукції	3 000	3 100
2. Приріст залишків нереалізованої товарної продукції	- 40	+ 10

Варіант № 23

1. Організація економічного аналізу та його виконавці.
2. Аналіз загальновиробничих витрат.
3. Задача.

Зіставте відсоток росту питомої собівартості, собівартості виробу та його оптової ціни і зробіть висновок щодо ефективності виробу (моделі).

Вихідні дані

Показники	Стара модель	Нова модель
1. Собівартість, грн	3 000	3 500
2. Термін дії, роки	10	12
3. Оптова ціна, грн	3 450	4 140

Варіант № 24

1. Факторний аналіз фондівіддачі.
2. Аналіз собівартості за елементами витрат.
3. Задача.

Визначити коефіцієнт ритмічності випуску та втрат випуску продукції за даними, які наведені у таблиці.

Вихідні дані

Декада	Випуск продукції, тис. грн	
	За графіком	Фактично
I	30,0	18,0
II	35,0	22,0
III	35,0	100,0
Обсяг товарної продукції	100,0	100,0

Варіант № 25

1. Аналіз якості продукції.
2. Факторний аналіз матеріаломісткості продукції.
3. Задача.

На підставі даних про кількість та вік устаткування, що встановлено в механічному цеху заводу, визначити тенденцію динаміки вікового складу устаткування у цеху.

Вихідні дані

Показники	Попередній рік	Звітний рік
Кількість встановленого устаткування	211	217
у тому числі металорізальні верстати	205	208
з них функціонують:		
до 5 років	58	59
від 5 до 10 років	82	80
від 10 до 20 років	43	45
понад 20 років	22	24

Варіант № 26

1. Аналіз сортності продукції.
2. Аналіз ліквідності як показника платоспроможності.
3. Задача.

Визначити зростання собівартості за рахунок понадпланових зворотних відходів за наступними даними (тис. грн).

Вихідні дані

Показники	План	Звіт
1. Зворотні відходи	10	15
2. Вартість відходів за ціною сировини	–	60

Варіант № 27

1. Аналіз сортності продукції (метод середньої ціни).
2. Аналіз оборотності обігових коштів.
3. Задача.

Визначити вплив співвідношення темпів росту продуктивності праці і заробітної плати на собівартість продукції за такими даними:

Вихідні дані

Показники	План	Звіт
1. Середня заробітна плата одного працюючого, грн	1 050	1 070
2. Вироблення продукції на одного працюючого, грн	2 500	2 575
3. Питома вага заробітної плати в собівартості продукції, %	–	20

Варіант № 28

1. Аналіз показників рентабельності.
2. Аналіз зворотних відходів та їх вплив на випуск та собівартість продукції.
3. Задача.

Визначити відносне відхилення загальновиробничих витрат за такими даними:

Вихідні дані

Показники	План	Звіт
1. Товарна продукція, тис. грн	1 050	1 155
2. Загальновиробничі витрати, тис. грн	100	102
3. Умовно-перемінні загальновиробничі витрати, %	–	50

Варіант № 29

1. Аналіз трудових витрат у собівартості виробу.
2. Аналіз сортності продукції (коефіцієнтний метод).
3. Задача.

Встановити суму вивільнених (залучених) оборотних коштів за рахунок зміни їх оборотності.

Вихідні дані

Показники	Попередній рік	Звітний рік
1. Тривалість одного обороту, дні	324	351
2. Дохід (виручка) від реалізації продукції (робіт, послуг), тис. грн	4 234	4 718

Варіант № 30

1. Аналіз рівня організації виробництва.
2. Аналіз фінансової стійкості підприємства.
3. Задача.

Визначити вплив обсягу реалізації на валовий прибуток за такими даними, (тис. грн).

Вихідні дані (тис. грн)

Показники	План	План перерахований на фактичну реалізацію	Фактично
1. Собівартість реалізованої продукції	1 200	1 210	1 220
2. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	2 000	2 010	2 040

4. Методичні рекомендації до виконання КОНТРОЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Варіанти 1, 11, 21

За методом середнього відсотка виконання плану з асортименту визначається як відношення сумарного фактичного випуску продукції у межах плану до сумарного планового випуску, помножене на сто відсотків.

Відсоток виконання плану за структурою визначається як відношення сумарного фактичного випуску продукції в межах планового, перерахованого на фактичний випуск і асортимент продукції до сумарного фактичного випуску продукції, помноженого на сто відсотків.

Обсяг продукції за планом, перерахованим на фактичний випуск і асортименти, визначається помноженням планових обсягів випуску продукції на відсоток виконання плану з випуску продукції.

Варіанти 2, 12, 22

Вартість реалізації продукції визначається як сума товарної продукції плюс залишки нереалізованої продукції на початок року мінус залишки нереалізованої продукції на кінець року.

Варіант 3

Визначення методом ланцюгових підстав впливу на обсяг виробництва: середньорічної кількості робітників ($\Delta TП_{\text{ч}}$):

$$\Delta TП_{\text{ч}} = \Delta Ч \times D_{\text{нл}} \times T_{\text{нл}} \times B_{\text{нл}};$$

кількості днів, відпрацьованих одним робітником в році ($\Delta TП_{\text{д}}$):

$$\Delta TП_{\text{д}} = Ч_{\text{ф}} \times \Delta D \times T_{\text{нл}} \times B_{\text{нл}};$$

середньої тривалості робочого дня ($\Delta TП_{\text{т}}$):

$$\Delta TП_{\text{т}} = Ч_{\text{ф}} \times D_{\text{ф}} \times \Delta T \times B_{\text{нл}};$$

середньочасового виробітку одного робітника ($\Delta TПВ$):

$$\Delta TПВ = Ч_{\phi} \times Д_{\phi} \times T_{\phi} \times \Delta B.$$

Зміна будь-якого фактора (Δ) визначається як різниця його фактичного і планового значень.

Необхідно визначити сумарний вплив факторів та перевірити правильність виконання задачі. Пояснити результат.

Варіанти 4, 14, 24

Коефіцієнт ритмічності визначається як відношення суми фактичного випуску продукції не вище плану за період часу, що аналізується, до суми планового випуску за цей же період.

Варіанти 5, 15, 25

Аналіз проводиться шляхом порівняння планової й фактичної структури фондів з вікового складу. Структура фондів з вікового складу визначається як питома вага окремих вікових груп устаткування в загальній кількості одиниць устаткування.

Варіант 6

Розв'язання задачі здійснюється шляхом використання формул:

$$K_{ал} = \frac{ГК}{КЗ}; \quad K_a = \frac{BK}{ПБ}; \quad K_n = \frac{OA}{КЗ}.$$

Варіанти 7, 17, 27

Відсоток зменшення собівартості продукції визначається за формулою:

$$\% C = \frac{ПП \% - ЗП \%}{100 \% + ПП \%} * I_{zn}.$$

Варіанти 8, 18, 28

Визначається як різниця між фактичною умовно-змінною частиною загальновиробничих витрат і планової, скоректованої на відсоток виконання плану по випуску продукції.

Варіанти 9, 19, 29

Визначається помноженням фактичного одноденного об'єму реалізації на різницю між фактичною й плановою оборотністю в днях.

Варіанти 10, 20, 30

Визначається в три етапи:

- визначається відсоток виконання плану по обсягу реалізації як відношення чистого доходу (виторгу) від реалізації за планом, перерахованому на фактичний обсяг реалізації, до чистого доходу (виторгу) від реалізації за планом. Відношення помножити на 100 %;
- визначається прибуток від реалізації як різниця між чистим доходом (виторгом) від реалізації продукції й собівартістю реалізованої продукції по кожній графі вихідних даних;
- прибутком від реалізації за планом помножують на різницю між відсотком виконання плану по обсягу реалізації й 100 %, а результат ділиться на 100.

Варіанти 13, 23

Питомі витрати визначаються як відношення собівартості виробу на термін служби виробу.

Варіанти 16, 26

Надпланові поворотні відходи помножуються на коефіцієнт співвідношення фактичних поворотних відходів за ціною сировини й поворотних відходів за ціною можливого використання.

Рекомендована література

Основна

1. Абрютина М. С. Анализ финансово-экономической деятельности предприятия : учеб.-практич. пособ. / М. С. Абрютина, А. В. Грачев. – М. : Дело и Сервис, 1998. – 256 с.
2. Азаренков Г. Ф. Економічний аналіз : навч. посібн. Ч. 1 / Г. Ф. Азаренков, З. Ф. Петряєва, Г. Г. Хмеленко. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2003. – 208 с.
3. Азаренков Г. Ф. Економічний аналіз : навч. посібн. Ч. 2 / Г. Ф. Азаренков, З. Ф. Петряєва, Г. Г. Хмеленко. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2004. – 232 с.
4. Азаренков Г. Ф. Економічний аналіз : навч. посібн. Ч. 3 / Г. Ф. Азаренков, З. Ф. Петряєва, Г. Г. Хмеленко. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2005. – 243 с.
5. Анализ хозяйственной деятельности в промышленности. Учебник / Н. А. Русак, В. И. Стражев, О. Ф. Мигун и др. – Мн. : Высшая школа, 1998. – 398 с.
6. Баканов М. И. Теория экономического анализа / М. И. Баканов, А. Д. Шеремет. – М. : Финансы и статистика, 2000. – 288 с.
7. Болюх М. А. Економічний аналіз : навч. посібн. / М. А. Болюх, В. З. Бурчевский, М. І. Горбаток ; за ред. Акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка. – К. : КНЕУ, 2001. – 540 с.
8. Економічний аналіз: навч. посібн. для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 "Облік і аудит" / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир : ПП "Рута", 2003. – 680 с.
9. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання : монографія. – К. : КНЕУ, 2001. – 287 с.
10. Мних Є. В. Економічний аналіз : підручник / Є. В. Мних. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 412 с.
11. Савицкая Г. В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия / Г. В. Савицкая. – М. : ЮНИТИ, 2000. – 668 с.
12. Цал-Цалко Ю. С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз : навч. посібн. – 2-е вид., перероб. і доп. / Ю. С. Цал-Цалко. – К. : ЦУЛ, 2002. – 360 с.
13. Шеремет А. Д. Методика финансового анализа / А. Д. Шеремет, Е. В. Негашев. – М. : ИНФРА-М, 1999. – 208 с.

Додаткова

14. Артеменко В. Г. Финансовый анализ: учебн: пособ. для вузов / В. Г. Артеменко. – М. : Центр экономики и маркетинга, 1997. – 128 с.
15. Артемено В. Г. Финансовый анализ / В. Г. Артемено, М. В. Беллендир. – М. : ДИС, 1997. – 220 с.
16. Ефимов О. В. Финансовый анализ. – 2-е изд. доп. / О. В. Ефимов. – М. : Бухгалтерский учет, 1998. – 320 с.
17. Ивахненко В. М. Курс економічного аналізу : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / В. М. Ивахненко. – К. : КНЕУ, 2000. – 263 с.
18. Калина А. В. Современный экономический анализ и прогнозирование : учебн. пособ. для вузов. – 2-е изд. / А. В. Калина, М. И. Колева. – К. : КНЕУ, 1998. – 272 с.
19. Карлин, Томас П. Анализ финансовых отчетов (На основе GAAP) : учебник; / Карлин, Томас П., Макмин, Альберт Р. Ш. пер. 4-го англ. изд. – М. : Издат. Дом "ИНФРА-М", 1998. – 447 с.
20. Ковалев А. И. Анализ финансового состояния предприятия. – 2-е изд., перераб. и доп. / А. И. Ковалев, В. П. Привалов. – М. : Центр экономики и маркетинга, 1997. – 192 с.
21. Практикум по учету и финансовому анализу / Д. А. Панков, Л. В. Пашковская, К. А. Шиманский, А. О. Якубович / под ред. Д. А. Панкова, К. А. Шиманского. – Мн. : 000 "Мисанта", 1999. – 176 с.
22. Ричард Томас. Количественные методы анализа хозяйственной деятельности ; пер. с англ. – М. : Дело и Сервис, 1999. – 432 с.
23. Стоун Д. Бухгалтерский учет и финансовый анализ / Д. Стоун. – К. : КНЕУ, 1998. – 300 с.
24. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посібн. / О. О. Терещенко. – К. : КНЕУ, 2003. – 554 с.
25. Учет и финансовый анализ / под ред. Д. А. Панкова. – Мн. : Технология, 1997. – 250 с.
26. Хелферт Э. Техника финансового анализа / Э. Хелферт. – М. : Аудит, ЮНИТИ, 1996. – 664 с.

Ресурси мережі Internet

27. ЛигаБизнесИнформ [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.liqa/net.
28. Сервер Верховной Рады Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа : [//www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Контрольна робота
та методичні рекомендації до її виконання
з навчальної дисципліни
"ТЕОРІЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ"
для студентів напряму підготовки 6.030509 "Облік і аудит"
заочної форми навчання**

Укладач **Іванієнко Віктор Васильович**

Відповідальний за випуск **Отенко І. П.**

Редактор **Пушкар І. П.**

Коректор **Мартовицька-Максимова В. А.**

План 2012 р. Поз. № 29.

Підп. до друку

Формат 60x90 1/16. Папір MultiCopy. Друк Riso.

Ум.-друк. арк. 2,0. Обл.-вид. арк. 2,5. Тираж

прим. Зам. №

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ, 61001, м. Харків, пр. Леніна, 9а

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи

Дк № 481 від 13.06.2001 р.

**Контрольна робота
та методичні рекомендації до її виконання
з навчальної дисципліни
"ТЕОРІЯ ЕКОНОМІЧНОГО
АНАЛІЗУ"**

**для студентів напряму підготовки
6.030509 "Облік і аудит"
заочної форми навчання**